

شیخ طریقت امیر اہل سنت حضرت علامہ مولانا ابو بلال
محمد الیاس عطار قادری رضوی داماد بزرگوارہ العالیہ
جی قلم مان نکتل رمضان المبارک 2024 جون پر کیف یادوں

صرف صدمہ مرحبا پھر آگیا رمضان ہے
کھل اٹھے مڑھائے دل سناڑہ ہوا اپن ہے

(قسط: 3)

رمضان جون یادگیریوں

(سنائی)

یاد عشرہ رحمت یاد عشرہ مغفوت

جمعہ سے آزادی کا
عشرہ

آ ۱۸ رمضان اب جا رہا ہے
یادے تڑپا کے رمضان چلا ہے

ترجمو:

TRANSLATION
DEPARTMENT
(DAWAT-E-ISLAMI)

اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعٰلَمِيْنَ وَ الصَّلٰوَةُ وَ السَّلَامُ عَلٰى خَاتَمِ النَّبِيِّنَ ط
اَمَّا بَعْدُ فَاَعُوْذُ بِاللّٰهِ مِنَ الشَّيْطٰنِ الرَّجِيْمِ ط بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ ط

ڪتاب پڙهڻ جي دعا

ديني ڪتاب يا اسلامي سبق پڙهڻ کان پهريان هيٺ ڏنل دعا پڙهي
چڏيو ان شاء الله جيڪو ڪجهه پڙهندا ياد رهندو، دعا هي آهي:

اَللّٰهُمَّ افْتَحْ عَلَيْنَا حِكْمَتَكَ وَاَنْشُرْ عَلَيْنَا رَحْمَتَكَ يَا ذَا الْجَلَالِ وَالْاِكْرَامِ

ترجمو: اي الله عزوجل اسان تي علم ۽ حڪمت جادرو ازا کولي ڇڏ ۽ اسان تي پنهنجي
رحمت نازل فرما! اي عظمت ۽ بزرگي وارا!

(مستطرف ج 1 ص 40 دار الفڪر بيروت)

طالب غز
مدینه
بقيع
و
مغفرت

(نوٽ: اول آخر هڪ هڪ ڀيرو درود شريف پڙهي ڇڏيو)

رسالي جو نالو: **رمضان جي يادگيري قسط: 3**

تعداد:

ڇاپيندڙ: مڪتبه المدينه عالمي مدني مرڪز فيضانِ مدينه ڪراچي

مدني التجا: ڪنهن کي به هي ڪتاب ڇاپڻ جي اجازت ناهي

ڪتاب خريد ڪندڙ توجھ فرمائين

ڪتاب جي ڇپائي ۾ ڪا وڏي خرابي هجي يا صفحا گهٽ هجن يا بائندنگ
۾ اڳتي پوئتي ٿي ويا هجن ته مڪتبه المدينه سان رابطو فرمايو.

شيخ طريقت، اميرِ اهل سنت، بانيء دعوتِ اسلامي، حضرت علام

مولانا ابوبلال محمد الياس عطار قادري رضوي

دامت بركاتهم العاليتين

جي قلم مان نڪتل رمضان المبارڪ 2024 جون يادون

رمضان جي يادگيري قسط: 3

ترجمو

ٽرانسليشن ڊپارٽمنٽ (دعوتِ اسلامي)

هن رسالي جو آسان سنڌي زبان ۾ ترجمي ڪرڻ جي وس آهر ڪوشش ڪئي آهي. جيڪڏهن ترجمي يا ڪمپوزنگ ۾ ڪٿي ڪا ڪمي ٿي نظر اچي ته ٽرانسليشن ڊپارٽمنٽ کي آگاه ڪري ثواب جا حقدار بڻجو.

رابطي جي لاءِ:

ٽرانسليشن ڊپارٽمنٽ (دعوتِ اسلامي) عالمي مدني مرڪز فيضانِ مدينه

محله سوداگران پراڻي سبزي منڊي ڪراچي

UAN: ☎ +92-21-111-25-26-92 – Ext. 7213

Email: ✉ translation@dawateislami.net

اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعٰلَمِيْنَ وَالصَّلٰوةُ وَالسَّلَامُ عَلٰى خَاتِمِ النَّبِيِّنَّ ط
بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ ط اَمَّا بَعْدُ فَاَعُوْذُ بِاللّٰهِ مِنَ الشَّيْطٰنِ الرَّجِيْمِ ط

رمضان جي يادگيري قسط: 3

عطار جي دعاء: يا الله پاڪ! جيڪو به هي رسالو "رمضان جي يادگيري (قسط: 3)" پڙهي يا ٻڌي وٺي ان کي رمضان ۾ مدينو ڏيکار ۽ ان کي والدين ۽ خاندان سميت بي حساب جنت الفردوس ۾ داخلا عطا فرمائ.

امين بجاہ خاتم النبيين صلى الله عليه وآله وسلم

پهريان هن کي پڙهو

امير اهل سنت دعوتِ اسلامي جي باني حضرت علامه مولانا محمد الياس عطار قادري رضوي **دَامَتْ بَرَكَاتُهُمُ الْعَالِيَه** گذريل ٻن سالن وانگر هن سال به پنهنجي مصروفيتن مان ڪجهه وقت ڪڍي، رمضان المبارڪ جي برڪتن ۽ ”نيڪي جي دعوت“ کي سامهون رکندي، روزانو هڪ مدني گل لکيو ۽ اهو راقم (ابو محمد طاهر عطاري مدني) کي عطا فرمايو.

انهن ڏينهن ۾ دعوتِ اسلامي جي مجلس **Social Media** جي ذريعي امير اهل سنت **دَامَتْ بَرَكَاتُهُمُ الْعَالِيَه** جون اهي تحريرون عام ٿي رهيون هيون. هاڻي انهن تحريرن کي گڏ ڪري، مجلس المدینة العلمیة (اسلامڪ ريسرچ سينٽر) جي شعبه "هفتيوار رسالو" طرفان رسالي جي صورت ۾ جاري ڪيو ويو آهي، جنهن جو نالو "رمضان جي ياد، قسط نمبر: 3" رکيو ويو آهي. الله پاڪ جي فضل سان، "رمضان جي

ياد، قسط نمبر: 1 ۽ 2“ وانگر هن قسط ۾ به مضمون جي مناسبت سان ڊزائيننگ ڪئي وئي آهي، جيئن هر صفحو هڪ طرح سان ”گالهائيندڙ سبق“ به آهي.

الله پاڪ امير اهل سنت دَامَتْ بَرَكَاتُهُمُ الْعَالِيَهُ جو صحت ۽ عافيت وارو ساڻو اسان تي هميشه قائم رکي ۽ سندن صدقي اسان جي بي حساب بخشش فرمائي.

الله پاڪ! هن ڪتاب تي ڪم ڪندڙن کي بار بار حج ۽ مديني جي زيارت نصيب فرمائي ۽ ان کي انهن لاءِ نجات جو ذريعو بڻائي.

امين بِجَاةِ خَاتِمِ النَّبِيِّينَ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ

مديني ۽ بقيع جي غم ۽ بي حساب بخشش جو طلبگار ابو محمد طاهر عطاري مدني

(1)

جنهن دسترخوان تي سبزي هجي، ان تي فرشتا ايندا آهن، تنهنڪري دسترخوان تي سبزي رکڻ مستحب آهي. (احياء العلوم، 2 / 22)

(2)

رحمتِ عالمِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ جو فرمان آهي: **السَّعِيدُ مَنْ وُعِظَ بِغَيْرِهِ**، (يعني: خوش نصيب اهو آهي جيڪو ٻين کان نصيحت حاصل ڪري.)

(ابن ماجه، 35/1، حديث: 46)

(3)

سُنَنِ سَانِ سُنُوَسَلُوكِ

خاتونِ جنتِ حضرتِ بيبيِ فاطمه رَضِيَ اللهُ عَنْهَا پنهنجي سَسُ سبگوري (نبي ڪريم صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ جي صحابن حضرت فاطمه بنتِ اسد) جي خدمت ڪندي هئي.

حضرت مولیٰ علي رَضِيَ اللهُ عَنْهُ پنهنجي والده کي فرمايو: "حضرت بيبي فاطمه (رَضِيَ اللهُ عَنْهَا) اوهان جي ايتري خدمت ڪندي جو اوهان کي گهر جي ڪمن کان بي پرواه ڪري ڇڏيندي." (الاصابة، 269/8 ملخصاً)

(4)

رمضان المبارڪ 1445ھ جي چوٿين رات جي مدني مذاڪري (مدني چينل Live) ۾ حلال ۽ حرام پکين جي باري ۾ سوال جواب ٿيا، جنهن ۾ بهار شريعت جي حوالي سان هي اهم اصول بيان ٿيو:
چنبن وارو پکي جيڪو چنبن سان شڪار ڪري، اهو حرام آهي (جيئن: سرڻ، باز وغيره). (بهار شريعت، 324/3، حصه: 15)

(5)

جنت ۾ ڪلندي داخلا

صحابي نبي حضرت سيدنا ابو دردا رَضِيَ اللهُ عَنْهُ فرمائن ٿا: "جيڪو جنت ۾ ڪلندي داخل ٿيڻ چاهيندو هجي، ان کي گهرجي ته هميشه پنهنجي زبان الله پاڪ جي ذڪر سان آلي رکي."

(الڪواڪب الدرية، 117/1)

(6)

عبادت ۾ سستي جو سبب

حضرت مولیٰ علي رَضِيَ اللهُ عَنْهُ فرمائن ٿا:

"گناهن جي نحوست سبب عبادت ۾ سستي ۽ رزق ۾ تنگي

آيندي." (الڪواڪب الدرية، 106/1)

(7)

نعمتن جي حفاظت ڪيو

”الله پاڪ جون نافرمانيون اڪثر ڪري نعمتون ختم ٿيڻ جو سبب بڻجنديون آهن.“ (فتح الباري، 257/12)

(8)

الله جي ناراضگي جي نشاني

حضرت عبد الله علوي شافعي رَحْمَةُ اللهِ عَلَيْهِ فرمائن ٿا: ”الله پاڪ جي نظرِ رحمت کان محرومي ۽ سندس ناراضگي جي نشاني اها آهي ته ماڻهو گناهن ۾ مبتلا ٿي وڃي.“

(رسالة المذاكرة مع الإخوان المحبين من أهل الخير والدين، ص 23)

(9)

رستي جا حق

رمضان شريف جي نائين رات مدني مذاڪري ۾ هي به چيو ويو ته هڪ فرمانِ مصطفيٰ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ ۾ هي به آهي: (رستي جا حق آهن:) نظرون جهڪائڻ، تڪليف ڏيندڙ شيءِ کي هٽائڻ، سلام جو جواب ڏيڻ ۽ برائي کان منع ڪرڻ. (بخاري، 165/4، حديث: 6229 ملقطاً)

(10)

مهانگائي جو علاج

رمضان المبارڪ جي ڏهين رات مدني مذاڪري ۾ هيءَ پياري روايت بيان ڪئي وئي: مڪي شريف ۾ هڪ پيرو ڪشمش جا اگه وڌي

ويا. حضرت مولیٰ علي رَضِيَ اللهُ عَنْهُ جي بارگاہ ۾ شڪايت ڪئي وئي ته پاڻ فرمائون: ”توهان ڪشمش جي بدلي ڪتل استعمال ڪيو (ته ڪشمش جي گهرج گهٽ ٿيڻ سبب) ان جي قيمت پاڻهي گهٽجي ويندي.“ (تاريخ ابن معين، ص 168)

(11)

11 رمضان المبارڪ جي تحرير نه آهي
رمضان شريف جو ٻيو جمعو مبارڪ هجي

(12)

جنت جو وچون دروازو

12 رمضان شريف 1445ھ جي مدني مذاڪري ۾ (رات) هي حديث پاڪ بيان ٿي:

فرمانِ مصطفيٰ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ:

”والد جنت جو وچون دروازو آهي، تنهنجي مرضي آهي ته ان جي حفاظت ڪري يا ان کي ضايع ڪر.“ (ترمذي، 359/3، حديث: 1906)

(13)

رَمَضانِ نالي جي حڪمت

خادمُ النبي حضرت انس رَضِيَ اللهُ عَنْهُ فرمائن ٿا: ”رَمَضان جو نالو رَمَضان ان لاءِ رکيو ويو آهي جو رَمَضان گناهن کي ڳاري ۽ ساڙي ڇڏيندو آهي.“ (فيض القدير، 32/3)

(14)

روزا ڏينهن ۾ رڪن جي حڪمت

حضرت ابو بڪر بن عياش رَضِيَ اللهُ عَنْهُ فرمائن ٿا:

”جيڪڏهن ڪنهن جو هڪ درهر ڪٿي ڪري پوي ته اهو سڄو ڏينهن افسوس ڪندو ۽ چوندو رهندو ته منهنجو درهر وڃائجي ويو، پر جيڪڏهن سڄو ڏينهن غفلت ۾ گذري وڃي، ته اهو ڪڏهن به نه چوندو ته افسوس! منهنجو سڄو ڏينهن ضايع ٿي ويو ۽ مون ان ۾ ڪو به نڪ عمل نه ڪيو.“ (حفظُ العمر لابن جوزي، ص 36 بتغير)

(15)

آبِ ڪوثر جا 70 جام

فرمانِ مصطفيٰ ﷺ: صَلَّ اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ:

”جنهن پنهنجي ٻار (يا نياڻي) کي ننڍپڻ ۾ پاڻي پياريو، الله پاڪ قيامت جي ڏينهن ان کي آبِ ڪوثر جا 70 جام پياريونڌو.“

(جمعُ الجوامع، 176/7، حديث: 22110)

(16)

عبادت ۾ لذت ماڻڻ جو نسخو

”جيڪو شخص فالتو ۽ فضول شين ڏانهن نهاري ٿي نه، ته اهو عبادت جي لذت ۽ مناجات جي مناڻ حاصل ڪندو ۽ ان جي دل ۾ اهڙي صفائي ملندي جيڪا ان کان پهريان ڪڏهن به نه ملي.“

(مختصر منهاج العابدین، ص 63)

(17)

مسجد ۾ دنيا جون ڳالهيون

هڪ روايت آهي: جيڪي ماڻهو غيبت ڪندا آهن ۽ مسجد ۾ دنيا جون ڳالهيون ڪندا آهن، انهن جي وات مان اهڙي گندي بدمو

نڪرندي آهي جنهن سان ملائڪ الله تعالىٰ وٽ انهن جي شڪايت

ڪندا آهن- (فتاويٰ رضويه، 312/16)

(18)

اڇا ڪپڙا

مسجد ۾ اڇا ڪپڙا پائي اچڻ مستحب آهي. (لمعات التنقيح، 198/1)

(19)

وڏي عمر ۾ علم حاصل ڪرڻ جي فضيلت

فرمان مصطفيٰ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ: ”جيڪو ننڍپڻ ۾ علم حاصل نه ڪري سگهيو پر وڏي عمر ۾ ان کي حاصل ڪرڻ ۾ لڳي ويو ته جڏهن اهو فوت ٿيندو ته ان کي شهيد جو مرتبو ملندو.“

(كنز العمال، حصه: 10، 70/5، رقم: 28839)

(20)

عيد جون خوشيون ۽ غريب

جيڪڏهن ممڪن هجي ته پنهنجي مسجد جي امام، مؤذن، خادم، غريب مائٽن ۽ پاڙيسرين خاص طور تي ضرورتمند سيدن سڳورن لاءِ اهڙي مالي مدد جو بندوبست ڪيو جو اهي ۽ انهن جا ٻار به عيد جون خوشيون ملهائي سگهن.

(21)

عمامي جي فضيلت

آخري نبي صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ جو فرمان: ”عمامو ٻڌي ٻه رڪعتون پڙهڻ، بنا عمامي جي 70 رڪعتن کان وڌيڪ افضل آهي.“

(الْفَرْدُوسُ بِمَأْتُوْرِ الْخِطَابِ، 410/1، حديث: 3054)

(22)

گندو پيترول

گندو پيترول گاڏي جي انجڻ کي خراب ڪندو آهي، گندي ۽ حرام خوراڪ انسان جي جسماني ۽ روحاني "مشير" کي بگاڙي ڇڏيندي آهي ۽ دل ۽ دماغ، خيال ۽ نيت سڀ خراب ٿي ويندا آهن.

(مرأة المناجیح، 137/7 ملخصاً، 391/5 ملخصاً)

(23)

جنت ۾ گهر

فرمانِ آخري نبي ﷺ: ”جيڪو صف جي خالي جڳهه (Gap) کي ڀريندو، الله پاڪ ان جو هڪ درجو بلند ڪندو ۽ ان لاءِ جنت ۾ هڪ گهر بڻائيندو.“ (معجم اوسط، 225/4، حديث: 5797)

(24)

رمضان شريف جي مدني مذاڪري ۾ توريت شريف جي حوالي سان هيءَ روايت بيان ٿي:

”اي موسىٰ! چهري تي هميشه مسڪراھت سجائي رکندو ڪر ۽ نرم رويو اختيار ڪر، ماڻهو توکي سون ۽ چاندي ورهائيندڙ شخص کان وڌيڪ محبت ڪرڻ لڳندا.“ (الذخائر والاعلاق، ص343، دار صادر بيروت)

(25)

افطاري ۽ عيد جو تحفو

امام اعظم ابو حنيفه رَحْمَةُ اللهِ عَلَيْهِ جي استاد، تابعي بزرگ حضرت سيدنا حماد رَحْمَةُ اللهِ عَلَيْهِ رمضان شريف ۾ 500 ماڻهن کي افطاري

ڪرائيندا هئا ۽ عيد جي ڏينهن هر هڪ کي 100، 100 درهر عطا فرمائيندا هئا. (سير اعلام النبلاء، 63/6)

(26)

روزيءَ جو انتظام ٿي ويندو

آخري نبي صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ جو فرمان:

”جيڪو علم دين حاصل ڪندو، الله پاڪ ان جون مشڪلون آسان فرمائيندو ۽ ان کي اتان روزي ڏيندو جتان ان جو گمان به نه هوندو.“ (جامع بيان العلم و فضله، ص66، حديث: 198)

(27)

لَيْلَةُ الْقَدْرِ مان حصو

26 رمضان شريف عصر جي نماز کان پوءِ مدني مذاڪري ۾ بيان ڪيو ويو:

”حديث پاڪ ۾ آهي: جنهن عشاءَ جي نماز جماعت سان پڙهي، تحقيق ان ليله القدر مان پنهنجو حصو حاصل ڪري ورتو.“

(معجم كبير، 179/8، حديث: 7745)

(28)

صبر جنت ۾ وٺي ويندو

حضرت سفيان بن عيينه رَحْمَةُ اللهِ عَلَيْهِ فرمائن ٿا: ”بانهن کي صبر کان وڌيڪ ڪا نعمت عطا نه ڪئي وئي آهي، انهيءَ جي ڪري ئي اهي جنت ۾ داخل ٿيندا.“ (موسوعة لامام ابن ابي الدنيا، 32/4، رقم: 60)

(29)

معاف ڪرڻ جو ثواب

29 رمضان 1445 جي فجر کان پوءِ هيءَ روايت بيان ڪئي وئي:

آخري نبي ﷺ جو فرمان:

”حضرت موسىٰ عَلَيْهِ السَّلَام عرض ڪيو: اي منهنجا پروردگار! تنهنجي پانهن مان سڀ کان وڌيڪ عزت وارو ڪير آهي؟ الله پاڪ ارشاد فرمايو: اهو پانهو جيڪو بدلو وٺڻ جي قابل هجڻ جي باوجود معاف ڪري ڇڏي.“ (شعَبُ الْاِيْمَان، 319/6، حديث: 8327)

(30)

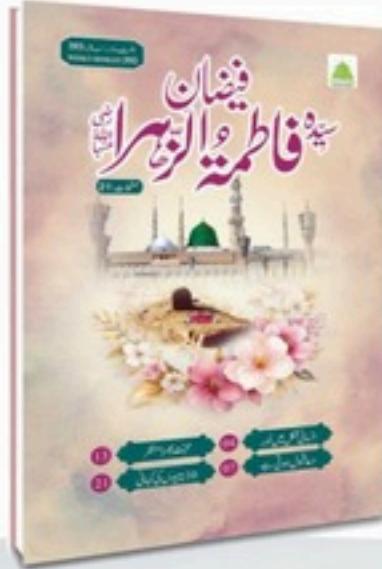
عيد مبارڪ

اعليٰ حضرت امام احمد رضا خان رَحْمَةُ اللهِ عَلَيْهِ فرمائن ٿا: ”عيد ڪا ڏنياوي تقريبن (يعني Event) نه پر الله جو حڪم آهي، جڏهن اها شريعت مطابق نه هجي، ته اها رڳو بيڪار نه پر گناه آهي.“

(فتاويٰ رضويه، 445/10)

حضرت عبد الله علوي شافعي رَحْمَةُ اللهِ عَلَيْهِ فرمائن ٿا: الله پاڪ جي رحمت واري نظر کان محرومي ۽ سندس ناراضگيءَ جي نشاني اها آهي ته پانهو گناهن ۾ مبتلا ٿي وڃي.

اینڈر ہفتی جو رسالو

فیضان مدینہ، محلہ سوداگران، پرانی سبزی منڈی کراچی

UAN +92 21 111 25 26 92 0313-1139278

www.maktabatulmadinah.com / www.dawateislami.net

feedback@maktabatulmadinah.com / ilmia@dawateislami.net